

Referat fra borgermøde: Hvad gør vi, når vandet kommer? Klimasikring af Indre By og Christianshavn

Nordatlantens Brygge Kulturhus 16. juni 2025

Christianshavns Lokaludvalgs forperson, Asbjørn Kaasgaard, bød deltagerne velkommen og præsenterede aftenens program om klimasikring mod vandstandsstigninger, der potentielt kan påvirke beboere langs vandet. Aftenens oplæg handlede både om kortsigtede og langsigtede tiltag til forebyggelse og håndtering af oversvømmelser.

Aftenens program

- 1) Oplæg v. Martin Olesen, Danmarks Meteorologiske Institut
- 2) Oplæg v. Stine M. Krigslund, Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune
- 3) Oplæg v. Tim Ole Simonsen, Hovedstadens Beredskab
- 4) Oplæg v. lektor Ole Fryd, Københavns Universitet
- 5) Paneldebat inkl. spørgsmål
- 6) Opsamling
- 7) Afslutning

Ad 1. Klimaforsker Martin Olesen, Danmarks Meteorologiske Institut DMI præsenterede oversvømmelser i fremtiden samt risici og overordnede perspektiver for Hovedstadsområdet. Olsen fortalte, at man har registreret temperaturstigninger siden DMI's grundlæggelse i 1872. Temperaturstigningerne har en særlig betydning for nutidens klimaforhold, idet stigningerne medfører ændringer i stormflodshøjder relateret til vandstandsstigninger. Dette påvirker igen risikoen for skader som følge af stormfloder.

Martin Olesen oplistede en række faktorer, der påvirker havniveauet, herunder smeltende iskapper og varmere havvand. Han fremlagde prognoser for fremtidige vandstandsstigninger på ca. 1,2 mm om året samt 8-10 cm udsving i tidevand i København, som kan resultere i flere hyppige stormflodshændelser. En fremskrivning for slutningen af dette århundrede (2071-2100) lyder på en stigning på 50 cm. Det lyder måske ikke umiddelbart af meget, men når en storm rammer, kan det have stor betydning.

Han sluttede af med beskeden om, at selvom vi stoppede drivhusudledning, vil havet stadig stige, da det tager havet hundredvis af år at indstille sig på nye temperaturer. Hvis vi følger Paris-aftalen, vil en 100 årshændelse (stormflod på 150 cm) bliver til en fireårshændelse; hvis vi holder nuværende niveau, vil det blive til en toårshændelse, og i værste scenarie vil det blive en halvårshændelse.

Afklarende spørgsmål:

En deltager spurgte, om en svækket Golfstrøm kunne føre til en ny istid. Martin Olesen svarede, at selvom der er svækkelse i Golfstrømmen, ville betydelige ændringer først ske efter 2100, hvilket vil påvirke globale temperaturfordelinger.

Ad 2: Stine M. Krigslund, Teknik- og Miljøforvaltningen (TMF), Københavns Kommune, præsenterede aktuelle planer, strategier og initiativer angående klimasikring i København. Forvaltningen har udviklet af klimasikringsplaner siden 2011, særligt initieret efter stormfloden samme år. Krigslund understregede vigtigheden af et samarbejde med nabokommunerne Hvidovre, Tårnby, Kastrup for at vurdere beskyttelsesmuligheder mod havvand langs den fælles kyststrækning. Dette arbejde fokuserer på en ydre sikring uden om København, der kan modstå en 1.000 årshændelse. Den ydre kystsikring vil bero på anlægsprojekter som diger og stormflodsporste som potentielle løsninger, hvortil det anlægsøkonomiske overslag lyder på 12-13 mia kr. over en anlægsperiode på 30-40 år.

Hun fortalte, at København er udpeget som risikoområde fra EU, og derfor er kommunen pålagt at vurdere, hvordan byen beskyttes mod vand fra hav. Siden en planlovsændring i 2018 har Københavns Kommune udpeget oversvømmelsestruede områder, og forvaltningen er i gang med at udfærdige en ny klimatilpasningsplan, som forhåbentligt bliver politisk vedtaget i løbet af 2026.

Beboerne skal tage ansvar for beskyttelse mod skader i forbindelse med stormflod, men ved udviklingsområder har kommunen indført et krav om forebyggende lokalplaner, der skal modstå 100årshændelser.

Afklarende spørgsmål:

På spørgsmålet om grundejeransvar versus ekstern sikring, forklarede Stine Krigslund, at de nye lokalplaner vil gælde, indtil ydre sikringer er på plads.

En deltager stillede spørgsmål om aktuel igangværende initiativer og fik svaret, at planlægning og inddragelse er i gang, men at forvaltningen afventer en melding om statslig støtte.

Ad 3: Tim Ole Simonsen, kommunikations- og pressetalsmand fra (HB) Hovedstadens Beredskab, fokuserede i sit oplæg på forebyggelse af skader i forbindelse med oversvømmelse, både individuel og virksomhedsberedskab. Hovedstadens Beredskab er ejet af otte kommuner i Hovedstadsregionen og står for kriseberedskab i forbindelse med oversvømmelser fra kysten, vandløb, afløb, grundvand, dige- og dæmningsbrud eller sluser, der fejler. Kriseberedskabet har flere facetter, og beredskabet opererer ud fra en stram prioritering med fokus på beskyttelse af menneskelig, dyrehold og kritisk infrastruktur fremfor privat ejendom.

Han understregede, at selvom vandet er kommet fra himlen, så blandes det med kloakvand, når der opstår oversvømmelser, og så bliver det kritisk at redde folk væk fra vandet grundet sundhedsrisici. Derfor gav han det råd, at hvis man selv går i gang med at rydde op i sin oversvømmede kælder, skal man iføre sig sikkerhedsforanstaltningerne.

Tim Simonsen gav deltagerne nogle praktiske råd ved varsling om oversvømmelse, herunder forberedelse af ejendom ved at sikre tætning af vinduer og fastsikring af løsøre på grunden ved at binde havebord og -stole fast eller stille dem indenfor samt flytte sin bil til et højtliggende område.

Referat fra borgermøde: Hvad gør vi, når vandet kommer?
Klimasikring af Indre By og Christianshavn

Han sluttede af med at fortælle, at det beredskabsmateriel, der er til rådighed, ikke er varige løsninger, men midlertidigt kriseberedskab til oversvømmelsesbeskyttelse. Fx fungerer pumper godt til at fjerne vandet, men kun hvis der er et sted at pumpe det hen.

Afklarende spørgsmål:

En deltager spurgte, hvordan man som privatperson kunne vurdere behovet for beredskab. Svaret var at samarbejde med rådgivende ingeniører, da det kan variere afhængigt af omgivelserne.

Ad 4: Lektor Ole Fryd, Københavns Universitet, præsenterede muligheder med naturbaserede stormflodsløsninger og deres potentialer urbane områder og delte ideer fra studenterprojekter og visioner for fremtiden.

Ole Fryd advokerede i sit oplæg for, at vi indtager en anderledes strategi end de forrige oplægsholdere; nemlig at imødekomme vandet og tilbageføre områder til naturen. Som eksempel viste han, hvordan borgere i byer som Venedig og Phrae (Thailand), allerede lever med høje vandstande og har indrettet byen og hverdagen derefter. Borgerne er forberedte med vandbeholdning, pramme, stearinlys og frivillige, og derved bliver skaderne reduceret.

Ifølge Fryd er det som udgangspunkt ikke nødvendigt med ressourcekrævende anlægsprojekter, som både trækker på statskassen og klimaregnskabet, da oversvømmelserne ikke nødvendigvis er katastrofale. En 100årshændelse på 150 cm vil ikke være en katastrofe for Københavns Havn, hvis man sørger for at lægge sandsække ved de kritiske indløbspunkter. Den billigste måde at sikre mod oversvømmelse er at lade være med at bygge ud i vandet.

Afslutningsvis fortalte han om en studerende, der undersøgte specifikke arkitektoniske løsninger særligt på Christianshavn, som fokuserer på betydningen af tilpasning i bygningerne.

Ad 5: Paneldebat med aftenens oplægsholdere

Deltagerne fik en kort summepause til forberedelse af spørgsmål til paneldeltagerne:

- Martin Olesen (DMI)
- Stine Krigslund (TMF)
- Tim Simonsen (HB)
- Ole Fryd (KU)

Klimatilpasning vs. Klimasikring

- Stine Krigslund (TMF) blev spurgt om, hvad de aktuelt arbejder med i forhold til klimasikring. Hun svarede, at det er et meget stort projekt og afhængig af statslige rammer. Uden støtte kan sikringsniveauet muligvis blive reduceret.
- Et andet spørgsmål relaterede sig til muligheden for at sammenkoble klimatilpasning og projekter som Lynetteholmen for at reducere udledninger.

Referat fra borgermøde: Hvad gør vi, når vandet kommer? Klimasikring af Indre By og Christianshavn

Stine Krigslund (TMF) svarede, at Lynetteholmen kan fungere som en barriere mod vand, men der er stadig huller, der skal sikres.

- Martin Olesen (DMI) bemærkede, at klimatilpasning skal ses som en del af en større national indsats, og når første slag tabes og vandet ikke kan undgås, bør fokus være på beskyttelse.

Rådgivning og Samarbejde

- Spørgsmålet om hvorfor der ikke er rådgivning til stormflod blev stillet, som der er til brandforhold. Tim Simonsen (HB) forklarede, at de ikke har formelt mandat til rådgivning, og anbefalede at søge hjælp gennem Københavns Kommune eller eksterne rådgivere. Stine Krigslund (TMF) bemærkede, at kommune gerne vil støtte lokale sikringer, men at der er budgetmæssige begrænsninger.
- Tim Simonsen (HB) nævnte, at forsikringselskaber har kapacitet til at håndtere eftervirkningerne af vandskader samt støtte med materiel som sandsække og sikringstape til sikring af privat ejendom, og opfordrede deltagerne til at slå sig sammen i gårdlaug og lignende for at sikre kældre.
- En deltager spurgte om, hvordan kommunen sikrer opdaterede tal med hensyn til fremskrivelser og forundersøgelser, hvortil Stine Krigslund (TMF) svarede, at DMI indgår i forundersøgelsen, og at man med tallene forventer en vis havvandsstigning. Graden af sikring afhænger af planlægningshorisonten, som i undersøgelsen er på 60-70 år. Martin Olesen (DMI) tilføjede, at opvarmningen af Antarktis kan have stor betydning for, hvor høj en havniveaustigning, der kommer i København. Derfor kræver det et vist spænd på tallene.

Infrastruktur og beredskab

- Spørgsmålet om hvor man kan lade vandet komme ind uden af gøre skade blev rejst. Stine Krigslund (TMF) svarede, at nogle områder, som Amager Strand, kan tolerere oversvømmelse, men en decideret kortlægning mangler stadig. Tim Simonsen (HB) påpegede, at en kortlægning af Indre By og Christianshavn er udfordrende grundet tæt bebyggelse. Han bemærkede desuden, at skader på huse ifm. stormflod også medfører betydelige klimaaftryk, idet skaderne skal udbedres og husene affugtes.
- Der blev spurgt om risikoen for skader på gamle huse under oversvømmelse. Ole Fryd (KU) svarede, at der endnu ingen opgørelse er, men at mange bygninger, især på Christianshavn, er bygget på pæle og derfor mere robuste. Tim Simonsen (HB) bemærkede, at forsyningslinjer imidlertid kan blive negativt påvirket, da de ofte er placeret i kælderen.
- Da spørgsmålet om beredskab for kommende stormfloder blev rejst, svarede Tim Simonsen (HB), at de følger DMI's forvarsler og koordinerer med kommunen om særligt udsatte områder.
- Der blev også spurgt om hvordan man håndterer kombinerede skybrud og stormflod. Tim Simonsen (HB) erkendte kompleksiteten og nødvendigheden af konkrete løsninger mens Martin Olesen (DMI) bemærkede, at skybrudssæsonen bliver længere, så risikoen for sammenhængende hændelser bliver større.

Borgerinddragelse og Politisk Prioritering

Referat fra borgermøde: Hvad gør vi, når vandet kommer? Klimasikring af Indre By og Christianshavn

- En deltager foreslog, at emnet kan tages op på de kommende borgermøder i lokaludvalgene, fx Christianshavnerdagen og kommunalvalgsmøderne, for at holde politikerne op på klimadagsordenen.
- Stine Krigslund (TMF) understregede, at det er en vigtig dagsorden især for teknik- og miljøborgmesteren Line Barfod, men at den politiske prioritering altid skal tage højde for andre kommunale opgaver, som fx bro- og velfærdsprojekter.
- bemærkede, at nabokommunernes inddragelse er essentiel, men finansieringsgrænser kan ofte sætte tærsklen.
- Ole Fryd (KU) stillede spørgsmålet, om den langsigtede CO₂-udledning ved genopbygning af kloaksystemer kan retfærdiggøres. Han påpegede igen, at vi i stedet for at sikre os skal lære at leve med vandet.
- Tim Simonsen (HB) pointerede, at såfremt byen ikke klimasikres, men klimatilpasses, vil det kræve en politisk beslutning om at identificere områder, der kan ryddes til at imødekomme oversvømmelserne og igangsætte ekspropriation. Stine Krigslund (TMF) svarede, at der nok ikke var mange politikere i København, der vil være fortalere for ekspropriation.
- Martin Olesen (DMI) afsluttede med at understrege, at der grundlæggende er et ønske om at minimere klimaaftryk, men samtidig sikre en vis beskyttelse. Hvis der udledes CO₂ ifm. anlæg af klimasikring, vil det ikke gøre klimaforandringerne værre. Det er en dråbe i havet, som ikke vil gøre stormfloderne større.

Ad 6: Opsamling

Bent Lohmann, forperson for Indre By Lokaludvalg, opsummerede debatten med fokus på politisk engagement og offentlig debat om stormflodsikring og klimatilpasning op til det kommende kommunalvalg d. 18. november 2025. Han opfordrede til mindre gruppedannelser blandt deltagerne og eventuelt samarbejde med lokaludvalgenes arbejdsgrupper.

Ad 7: Afslutning

Bent Lohmann takkede deltagere og oplægsholdere for engageret debat. Det blev understreget, hvor vigtig en diskussion om de langsigtede løsninger er, og han afsluttede med en taknemlighed for, at der trods uenighed i debatten var en god tone hele vejen igennem.